

ILO-kommittén

Sekretariatet/LH

Yttrande 10/2007

2007-10-19

Justitiedepartementet

Betänkandena Arbetskraftsinvandring till Sverige (SOU 2005:50), Arbetskraftsinvandring till Sverige - förslag och konsekvenser (SOU 2006:87) samt Ett effektivt och flexibelt system för arbetskraftsinvandring (Ds 2007:27)

Genom remiss den 17 juli 2007 (Ju2007/6628/EMA) har ILO-kommittén anmodats att yttra sig över Kommitténs för arbetskraftsinvandring (KAKI) slutbetänkande *Arbetskraftsinvandring till Sverige - förslag och konsekvenser* (SOU 2006:87) ("slutbetänkandet") samt Departementspromemorian *Ett effektivt och flexibelt system för arbetskraftsinvandring* (Ds 2007:27) ("promemorian"). I betänkandet föreslås ändringar i utlänningslagen (2005:716) och utlänningsförordningen (2006:97). Betänkandet *Arbetskraftsinvandring till Sverige* (SOU 2005:50) utgör en faktabakgrund till slutbetänkandet och promemorian och synpunkter på detta betänkande är således inte påkallat.

När slutbetänkandet lämnades var ledamöterna oense och några av ledamöterna reserverade sig mot delar av KAKI:s förslag. Efter valet i september 2006 fanns ett behov av att närmare överväga förslagen i de reservationer som fogats till KAKI:s slutbetänkande. I promemorian lämnas därför förslag som ska ses som alternativa till dem som presenterades i avsnitten 9.3, 9.4 och 12.2 i slutbetänkandet.

De nya regler för arbetskraftsinvandring som föreslås träda i kraft den 1 december 2008 gäller följande områden:

1. tidsbegränsat arbetstillstånd på grund av brist på arbetskraft,
2. arbetstillstånd för anställningar som avser internationellt utbyte,
3. säsongarbetstillstånd,
4. permanent uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl, samt
5. asylsökande och arbetsmarknaden.

Det kan noteras att inget av ovannämnda betänkanden innehåller någon granskning av förslagen i förhållande till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner, vilket beklagligt nog är alltför ofta förekommande.

Av särskild betydelse för utformningen av ett system för arbetskraftsinvandring är ILO:s konvention (nr 143) om missbruk i samband med migration m.m. och rekommendation (nr 151) om migrerande arbetstagare. Konventionen nr 143

innehåller en första del om missbruk i samband med migration och en andra del om främjande av migrerande arbetstagares likställdhet med avseende på möjligheter och behandling. Konventionens första del förpliktigar ratificerande stater att respektera alla migrerande arbetstagares grundläggande mänskliga rättigheter. Första delen innehåller även ett antal bestämmelser som syftar till att förhindra hemlig migration och illegalt sysselsättande av migrerande arbetstagare. I den andra delen kräver konventionen bl.a. att likställdhet garanteras med avseende på anställning och yrkesutövning, social trygghet, fackliga och kulturella rättigheter samt individuella och kollektiva friheter såväl för migrerande arbetstagare som lagligen vistas i landet som för deras familjer. Konventionen nr 143 anmäldes för riksdagen år 1975 (prop. 1975/76:126) men konventionen ratificerades först år 1982 (prop. 1981/82:146) och då med förbehåll för del II. Del II accepterades år 1986 (prop. 1985/86:98).

Konventionen nr 143 kompletterar konventionen (nr 97) om migrerande arbetare som antogs av Internationella arbetskonferensen 1949 men inte har ratificerats av Sverige. Konventionen nr 97 har till syfte att motverka diskriminering av invandrad arbetskraft. En medlemsstat som ratificerar konventionen förbinder sig att utan åtskillnad med hänsyn till nationalitet, ras, trosbekännelse, eller kön behandla immigranter, som lagligen vistas inom dess territorium, inte mindre förmånligt än egna medborgare såvitt avser bl.a. sociala förmåner, lön och arbetstid. Frågan om ratifikation av konventionen nr 97 analyserades senast av ILO-kommittén 1998 då Internationella arbetsbyrån i en skrivelse uppmanat den svenska regeringen att överväga ratifikation av konventionen nr 97. ILO-kommittén förordade då en ratifikation eftersom de tidigare ratifikationshindren ansågs undanröjda. De nu aktuella förslagen angående arbetskraftsinvandring kan inte anses påverka Sveriges möjligheter att uppfylla kraven i konventionen nr 97.

I konventionen nr 143 är artikel 14 av särskild relevans i förhållande till de aktuella förslagen.

KAKI föreslår att uppehålls- och arbetstillstånd ska ges för längst 24 månader med möjlighet till maximum 24 månaders förlängning. KAKI föreslår vidare att arbetstillståndet kopplas till visst yrke och viss arbetsgivare under den första tillståndsperioden. Om anställningen kvarstår vid den förnyade prövningen av arbetstillståndet knyts detta endast till yrket.

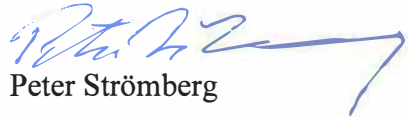
Dessa förslag får anses vara förenliga med artikel 14 i konventionen nr 143 som föreskriver att fritt val av sysselsättning med bibehållen rätt till geografisk rörlighet får göras beroende av att den migrerande arbetstagaren lagligen har vistats inom dess territorium för att där erhålla sysselsättning under en föreskriven period av max två år.

ILO-kommittén finner att de föreslagna föreskriftsändringarna inte strider mot någon ILO-konvention ratificerad av Sverige.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Hult, Delang, Edström och Bengtsson samt ersättarna Ekenger, Kovar och Jonsson. Närvarande har varit ersättarna Eriksson, Engblom och Johansson, experterna Jacobsson och Remahl och, adjungerade, Henrik Huitfeldt,

Sida, Monica Eng Sjölund, Arbetsmarknadsdepartementet, och Therese Kraus,
Svenskt Näringsliv, sekreterarna Wiklund och Herzfeld Olsson samt
undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén



Peter Strömberg



Linda Hiljemark